

2009 ÅRS INVENTERING AV FÅGELSKÄR I VÄNERN

Resultaten från 2009 års inventering av fågelskär i Vänern sammanfattas här i korthet. 2009 måste betecknas som ett år med god förekomst av flertalet fågelarter på Vänerns fågelskär vid tiden för inventeringen. Närmare 20 arter noterades i klart högre antal än 2008. Detta gäller t.ex. samtliga måsfåglar utom havstrut. För fisktärna noterades en liten minskning och för silvertärna en liten ökning, men båda arterna fanns i antal strax under högstanoteringen sedan inventeringsstarten 1994. Större minskningar uppvisade endast strandkata och tofsvipa. De senaste fem åren har antalet häckande storskarvar pendlat runt 3 000 par. Av sällsynta häckfåglar på fågelskär i Vänern påträffades roskarl (2 par), dvärgmå (4 par) och skrântärna (1 par).

Vid 2009 års inventering påträffades totalt 34 300 revirhävdande måsfåglar och tärnor (individer) på Vänerns fågelskär. Detta är drygt 2 500 fler än 2008, och den näst högsta noteringen under inventeringsperioden 1994-2009. Av måsfåglarna inräknades silltrut i rekordhøgt antal (305 individer), medan gråtrutbeståndet trots en klar ökning ännu inte alls nått den populationsnivå som uppmättes åren omkring millenieskiftet. Till skillnad från föregående art förekom havstrut i samma låga antal som föregående år.

2005 var senaste året som antalet häckande storskarvar i Vänern ökade kraftigt. Därefter har populationen stabiliserats på omkring 3 000 par, och de uppmätta mellanårsvariationerna har varit ganska små. År 2009 noterades 2 973 par fördelade på 16 häckningsplatser, jämfört med 3 089 par på 19 häckningsplatser 2008.

Under 1990-talet noterades årligen 9-12 revir av roskarl i Vänern. Efter en snabb minskning uteblev arten helt 2005. År 2006 och 2008 fanns åter enstaka par och 2009 två par. För sjunde året i följd häckade ett skrântärnepar jämfört med tidigare 2-3 par. År 2009 tillhör således både roskarl och skrântärna Vänerns häckfåglar. Prognosen för deras framtida förekomst känns dock allt annat än god. För dvärgmå som påträffats häckande i Vänern årligen sedan 2003 känns framtidsprognosen mer positiv. Fyra revir noterades på slyröjda fågelskär i nordöstra Vänern, minst ett par producerade flygfärdiga ungar, och dessutom sågs ytterligare ett antal utfärgade (köns mogna?) dvärgmåsar i olika delar av sjön under häckningstid.

Rapporter från skilda delar av Vänern efter inventeringstiden 8-18 juni antyder att ovanligt många måsfåglar och tärnor övergav häckningsskären utan att fullborda häckning. Kraftigt stigande vattenstånd spolierade bevisligen häckningen på ett antal låga häckningskär. Från flera skärgårdar rapporteras dessutom ökad minkpredation.

Trots mycket skiftande väderleksförhållanden som i hög grad försvårade planeringen av fältarbetet, kunde detta nästan helt genomföras inom avsedd tidsperiod. Ett stort tack till alla medverkande för ett väl genomfört inventeringsarbete år 2009!

För Vänerns Vattenvårdsförbund samt länsstyrelserna i Värmlands och Västra Götalands län

Thomas Landgren
Åsgatan 6
547 31 GULLSPÅNG
Tel: 0551-207 12
0706-76 07 94
E-post: landgren.natur@tele2.se

Bilagor:
1. Totalsiffror för Vänern 1994-2009
2. Siffror för område 1-9 år 2009

Sammanfattning av inventeringsresultaten för Vänern åren 1994-2009.

Artnamn	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Knölsvan	16	15	13	19	16	6	10	13	43	29	45	38	26	24	13	33
Grågås	7	30	113	8	31	8	17	56	36	29	103	130	150	219	245	1164
Kanadagås	519	656	398	345	698	474	716	533	584	715	360	283	741	404	375	678
Vitkindad gås	6	4	5	8	14	18	19	22	5	12	9	16	14	7	17	17
Bläsand	2	9	5	6	1	11	1	2			5		14	12	1	14
Snatterand		2	4	10	3	5	13	9	8	2	4	6	17	37	23	34
Kricka	3	3	9	1	19	22	5	2	47	5	5	5	26	89	22	30
Gräsand	107	107	130	149	94	156	208	220	130	153	161	140	207	181	128	211
Stjärtand														1		
Årta																1
Skedand		2			1	1	2		2			1			2	
Brunand		1	1			1		4					3			
Vigg	7	3	0	11	24	40	23	29	6	24	24	40	17	46	24	19
Ejder		1				2					1	2	1	1	1	
Knipa	25	17	10	35	25	40	30	23	31	34	63	41	30	60	40	45
Småskrake	231	283	278	285	337	223	283	292	365	376	384	473	593	632	460	419
Storskrake	100	57	90	112	64	48	55	62	63	46	56	53	59	82	29	49
Storlom	65	61	51	37	64	60	56	50	60	61	48	64	70	70	60	58
Skäggdopping	12	23	4	15	15	9	6	33	19	22	37	33	13	23	23	17
Storskarv	288	403	579	796	958	1094	1140	1534	1647	1971	2289	2919	3139	2869	3089	2973
Gråhäger	5	8	6	7	6	8	10	12	11	22	13	17	10	9	8	8
Sothöna									2	6	1	3	1	1	3	4

Siffror med fet stil anger antalet revirhävande individer.

Siffror med fet + kursiv stil anger antalet revir.

Övriga siffror anger antalet individer (utan utvärdering av ev. revirsbeteende).

Endast arter som bedöms som möjliga häckfåglar på Vänerns fågelskär redovisas i tabellen.

Bilaga 1 (sid 2)

Artnamn	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Strandskata	50	67	48	66	57	68	57	58	62	66	59	69	64	61	73	54
M. strandpipare			2	1	2	1			1	2	2	2	1		1	1
St. strandpipare				1					1			1		1	1	
Tofsvipa				1	4		1		7	8	7	8	8	11	22	9
Storspov											1					
Rödbena	1														1	1
Drillsnäppa	68	49	48	68	85	52	63	47	73	74	79	77	109	104	72	91
Roskarl	11	12	11	9	10	4	4	9	6	3	1		1		1	2
Kustlabb	1	1	1			1		1								
Dvärgmås	5	3	16	11	94	16	1		18	1+58	1+26	3+14	4+20	6+82	3+127	4+59
Skrattmås	2134	4925	4777	5590	6521	5366	4412	3591	5845	6713	5122	7435	7789	8086	7130	7817
Fiskmås	8338	9669	9289	9380	10408	11053	10510	10266	11384	11814	10450	13984	12524	14363	11371	12314
Silltrut	75	97	102	86	149	192	131	175	200	209	187	220	268	293	234	305
Gråtrut	6559	7621	7501	7589	7867	8147	7011	7460	8282	7580	6603	6838	6112	6946	5450	6594
Havstrut	780	861	780	755	813	693	752	687	787	712	685	709	739	758	634	632
Skräntärna	2	2	3	3	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Fisktärna	3095	3024	3185	3804	3474	3095	3612	3185	4391	4553	5448	4479	5246	5880	6115	5806
Silvertärna	227	272	287	345	322	387	625	384	558	522	436	520	653	809	768	800
Småtärna														1	1	
Svarttärna	4	2		1		1	1		2		1+1	1	3	1+4	1	1+1

Siffror med fet stil anger antalet revirhävdande individer.

Siffror med fet + kursiv stil anger antalet revir.

Övriga siffror anger antalet individer (utan utvärdering av ev. revirsbeteende).

Endast arter som bedöms som möjliga häckfåglar på Vänerns fågelskär redovisas i tabellen.

Vänersborgsviken

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	13		1		
Grågås	800				
Kanadagås	275				
Bläsand	2	2			
Snatterand	5	3	2		
Gräsand	31	25	4		
Sjöorre	1	1			
Knipa	5		4		
Småskrake	26	12	8		
Storskrake	16	2	14		
Storlom	7			5	6
Storskarv				561	1
Brun kärrhök					1
Fiskgjuse					3
Strandskata	9			7	
Mindre strandpipare	2			1	
Småsnäppa					1
Drillsnäppa	23			16	
Dvärgmås					1
Skrattmås	839				133
Fiskmås	1413				57
Silltrut	16				1
Gråtrut	265				152
Havstrut	36				31
Skräntärna	2				
Fisktärna	267				9
Silvertärna	8				
Svarttärna					1

Köpmannebro-Tösse skärgård

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	8				
Grågås	3				
Kanadagås	98				
Snatterand	1		1		
Gräsand	24	13	3		
Årta	1		1		
Vigg	6	5	1		
Knipa	28	3	25		
Småskrake	115	59	53		
Storskrake	4	1	3		
Storlom	22			14	24
Skäggdopping	11				
Storskarv				399	604
Gråhäger					5
Havsörn					2
Brun kärnhök					1
Fiskgjuse					1
Lärkfalk					3
Sothöna	3				
Strandskata	11			7	
Större strandpipare					5
Tofsvipa	3			2	1
Drillsnäppa	17			16	
Skrattmås	2037				90
Fiskmås	3638				15
Silltrut	108				4
Gråtrut	1099				
Havstrut	115				2
Fisktärna	492				12
Silvertärna	118				11
Kråka	5				
Korp	4				

Lurö-Millesviks skärgård

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Grågås	2				
Kanadagås	54				
Kricka	3	2	1		
Gräsand	33	10	9		
Småskrake	80	35	39		
Storlom	26			15	3
Storskarv				110	29
Fiskgjuse					3
Strandskata	16			9	1
Större strandpipare					1
Tofsvipa	3			2	
Drillsnäppa	16			13	
Roskarl	2			1	
Skrattmås	350				
Fiskmås	1269				2
Silltrut	13				
Gråtrut	796				1
Havstrut	171				1
Fisktärna	713				4
Silvertärna	174				2
Stenskvätta	2				
Kråka	4				

Segerstads skärgård med Kattfjorden

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	1				
Grågås	88				
Kanadagås	61				
Vitkindad gås	2				
Kricka	1	1			
Gräsand	27	20	7		
Knipa	1				
Småskrake	29	13	16		
Storskrake	3		3		
Storlom	14			8	
Skäggdopping	1				
Storskarv				156	76
Brun kärrhök					1
Fiskgjuse	2			1	
Lärkfalk					3
Strandskata	12			8	12
Tofsvipa	4			2	1
Drillsnäppa	12			11	
Roskarl	2			1	
Skrattmås	358				9
Fiskmås	2194				52
Silltrut	29				
Gråtrut	1331				
Havstrut	66				3
Fisktärna	364				
Silvertärna	135				
Stenskvätta	1	1			
Kråka	10				

Karlstad-Kristinehamns skärgård

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	4				
Grågås	1				
Kanadagås	89				
Vitkindad gås	1				
Bläsand	2	2			
Kricka	6	4			
Gräsand	37	25	7		
Vigg	13				
Knipa	9				
Småskrake	29	6	8		
Storskrake	17	2	10		
Storlom	10			6	
Skäggdopping	3				
Storskarv				230	973
Gråhäger					2
Fiskjuse	6			3	1
Sothöna	1				
Strandskata	6			3	
Tofsvipa	2			1	31
Rödbena					1
Drillsnäppa	10			9	
Dvärgmås					4
Skrattmås	2262				10
Fiskmås	770				23
Silltrut					1
Gråtrut	753				16
Havstrut	95				27
Fisktärna	1349				10
Silvertärna	250				
Stenskvätta	1				
Kråka	11				

Åråsviken

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Kanadagås	12				
Gräsand	11	7	4		
Småskrake	16	6	10		
Storskarv					1
Strandskata	2			1	
Tofsvipa	2			1	
Rödbena	2			1	
Drillsnäppa	2			1	
Dvärgmås	8				12
Skrattmås	321				5
Fiskmås	128				
Gråtrut	25				
Havstrut	11				
Fisktärna	237				
Silvertärna	14				
Svarttärna	1				
Kråka	1				

Mariestads skärgård

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	2				
Grågås	4				
Kanadagås	30				
Vitkindad gås	2				
Bläsand	4	4			
Snatterand	4	2	2		
Kricka	12	4			
Gräsand	20	13	7		
Småskrake	41	13	11		
Storskrake	2		2		
Storlom	5			3	
Skäggdopping	2				
Storskarv				707	
Strandskata	6			4	6
Tofsvipa					3
Drillsnäppa	12			10	
Dvärgmås					5
Skrattmås	1057				5
Fiskmås	557				16
Silltrut	7				
Gråtrut	1277				1
Havstrut	43				2
Fisktärna	920				30
Silvertärna	10				
Kråka	5				

Djurö skärgård

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Grågås	236				
Kanadagås	8				
Kricka	3	3			
Gräsand	3				
Småskrake	34	9	10		
Storlom	3			2	5
Storskarv				64	
Strandskata	3			2	
Drillsnäppa	3			2	
Dvärgmås					10
Skrattmås	101				1
Fiskmås	384				
Silltrut	1				
Gråtrut	153				
Havstrut	19				
Fisktärna	498				
Silvertärna	35				
Kråka	2				

Lidköpings skärgård med Kinneviken

Sammanfattning 2009

<i>Art</i>	<i>Antal</i>	<i>Hane</i>	<i>Hona</i>	<i>Revir</i>	<i>Ej häckande</i>
Knölsvan	5				
Grågås	30				
Kanadagås	51				
Vitkindad gås	12				
Bläsand	6	6			
Snatterand	24	17	7		
Kricka	5		2		
Gräsand	26	15	11		
Knipa	2				
Småskrake	53	24	24		
Storskrake	7		7		
Storlom	7			5	13
Storskarv				746	746
Gråhäger				8	
Havsörn					1
Lärkfalk					2
Strandskata	24			13	3
Tofsvipa	1			1	147
Kärrensäppa					1
Rödbena					9
Drillsnäppa	18			14	
Dvärgmås					27
Skrattmås	492				17
Fiskmås	1961				52
Silltrut	131				1
Gråtrut	895				49
Havstrut	76				1
Fisktärna	966				12
Silvertärna	56				6